

Förslag om utbildningsgaranti i gymnasieskolan

Sammanfattning av förslaget

I förslaget föreslås en förstärkt utbildningsgaranti för elever i gymnasie- och gymnasiesärskolor med enskild huvudman på grund av att elever i fristående skolor har ett sämre skydd än andra elever. Utredningen föreslår ändringar i skollagen (2010:800) och gymnasieförordningen (2010:2039).

Bakgrund

För grundskolan finns *utbildningsgaranti* vilket innebär att en elev som går i en fristående grundskola har rätt att fullfölja sin utbildning i hemkommunens grundskola om eleven skulle vilja avbryta utbildningen i den fristående skolan. Detsamma gäller om den fristående grundskolan av någon anledning skulle lägga ner sin verksamhet.

Motsvarande utbildningsgaranti föreslås nu för gymnasiet.

Enligt skollagen (16 kap. 37 § första stycket) finns redan en bestämmelse om elevers rätt att fullfölja utbildningen på nationella program i gymnasieskolan. En elev som har påbörjat en utbildning på ett nationellt program, en nationell inriktning eller en särskild variant har rätt att hos huvudmannen eller, om huvudmannen är offentlig, inom samverkansområdet fullfölja sin utbildning på det påbörjade programmet eller den aktuella inriktningen eller varianten. Bestämmelsen kan sägas ge en form av garanti för eleven att få fullfölja sin utbildning.

Problemet är att rätten att få fullfölja utbildning täcker inte situationer när en enskild huvudman inte längre driver någon verksamhet till följd av *konkurs*, *återkallat godkännande* eller att huvudmannen av någon annan orsak *lägger ned sin verksamhet*. Om en enskild huvudman till exempel går i konkurs gäller de allmänna reglerna om ansökan och antagning till utbildning på gymnasie- och gymnasiesärskolans nationella program. Det kan innebära att eleverna får vänta till nästkommande läsår innan de får möjlighet att fullfölja sin utbildning eller att de inte får någon sådan möjlighet över huvud taget.

Förslaget är framtaget för att det har uppkommit situationer där huvudmannen inte längre råder över sina möjligheter att låta eleverna fullfölja sin utbildning. Till exempel kan huvudmannen försättas i konkurs eller deras godkännanden

kan återkallas vilket kan få till följd att eleverna inte får någon möjlighet att fullfölja sin gymnasieutbildning.

Nuläge

Förslaget innebär att elevens hemkommun ska se till att elever som har påbörjat utbildning på ett nationellt program eller en nationell inriktning inom ett nationellt program alternativt har påbörjat gymnasial lärlingsutbildning, ges möjlighet att fullfölja sin utbildning i fall där en enskild huvudman för gymnasieskola eller gymnasiesärskola upphör med sin verksamhet.

Även den som har påbörjat utbildning på ett nationellt program och fått ett erbjudande om att senare antas till en utbildning på en nationell inriktning föreslås omfattas av denna rätt.

Hemkommunen bör kunna fullgöra sin skyldighet genom att se till att eleven ges möjlighet att fullfölja utbildningen vid en skolenhet som:

1. ligger i elevens hemkommun,
2. ligger i den kommun där eleven påbörjade utbildningen (lägeskommunen)
3. ligger inom ett samverkansområde för den aktuella utbildningen som hemkommunen eller lägeskommunen ingår i, eller
4. annars ligger inom rimligt avstånd från hem- eller lägeskommunen.

Om ovanstående innebär synnerliga ekonomiska eller organisatoriska svårigheter för hemkommunen föreslås att kommunen i stället ska se till att eleven får möjlighet att slutföra en utbildning som så långt som möjligt motsvarar den utbildning som eleven har påbörjat eller erbjudits att antas till.

Erbjudande av utbildning ska ske i samråd med eleven och erbjudas att fullfölja utbildningen på såväl skolenheter med offentlig huvudman som på skolenheter med enskild huvudman.

Förslaget innebär att rätten ska avgränsas geografiskt av den anledningen att enskilda huvudmän kan ha skolenheter i hela Sverige.

Den enskilda huvudmannen föreslås även kunna uppfylla sitt ansvar genom att se till att eleven får fullfölja utbildningen vid en skolenhet som annars ligger på rimligt avstånd från läges- eller hemkommunen.

Förslaget innebär att kommunernas utökade åtagande till följd av den förstärkta utbildningsgarantin ska finansieras genom att hemkommunen får göra avdrag från det grundbelopp som kommunen betalar till enskilda huvudmän för utbildning på nationella program i gymnasieskolan och för utbildning på gymnasiesärskolans nationella program.

Då det är troligt att kommunens kostnader i första hand kommer att vara kopplade till att uppfylla garantin för elever på yrkesprogram föreslås ett större avdrag för utbildning på yrkesprogram jämfört med högskoleförberedande program i gymnasieskolan.

Med anledning av att hemkommunen föreslås få göra sådana avdrag från grundbeloppet föreslås följdändringar i skollagens bestämmelser om hur grundbeloppet ska bestämmas när det är fråga om utbildning på särskilda varianter inom de nationella programmen, utbildning som tillåtits avvika från vad som annars gäller i fråga om struktur, innehåll och examensmål för utbildningar på nationella program och utbildningar som hemkommunen inte erbjuder

Synpunkter på förslagen

Östhammars kommun anser att förslaget är bra av två anledningar:

- Skyddet för elever som studerar på fristående gymnasie- och gymnasiesärskolor ökar.
- Kommunernas utökade åtagande till följd av den förstärkta utbildningsgarantin finansieras genom att hemkommunen får göra avdrag från det grundbelopp som kommunen betalar till enskilda huvudmän¹ för utbildning på nationella program i gymnasieskolan och för utbildning på gymnasiesärskolans nationella program.

Östhammars kommun har i övrigt inga synpunkter på förslaget.

---

¹ Förslaget innebär att när bidrag lämnas för en elev på ett yrkesprogram ska hemkommunen göra ett avdrag från grundbeloppet med 0,3 procent för det ansvar som åligger kommunen. När bidrag lämnas för en elev på ett högskoleförberedande program ska avdrag från grundbeloppet i stället göras med 0,15 procent.